

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Baarledopstraat (Gent, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2018J343
December 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Aaron Willaert, Floortje Heirman

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	9
1.3	Werkwijze en strategie	10
1.3.1	Methode	10
1.3.2	Fysisch geografische situatie	10
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	10
1.3.4	Archeologische indicatoren	10
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	11
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	12
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	12
1.3.6.2	Geplande werken.....	13
1.4	Assessmentrapport.....	18
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	18
1.4.1.1	Landschappelijke situering	19
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	22
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	23
1.4.1.4	Sequentiekaart en bijk kaart Holocene.....	24
1.4.1.5	Bodemvormingsprocessen	24
1.4.1.6	Historische context en archeologische indicatoren en cartografische bronnen 26	
1.4.1.7	Overzicht van de gekende archeologische waarden	28
1.4.1.8	Huidige gebruik en verstoringen.....	41
1.4.1.9	Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader 44	
1.5	Synthese	46
2	Bibliografie.....	48

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (Bron: Geopunt).	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)...	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	12
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 5: Aanduiding bestaande kelder (bron: opdrachtgever).	14
Figuur 6: Inplantingsplan (Bron: Govaert & Vanhoutte Architects).	16
Figuur 7: Doorsnedes (Govaert & Vanhoutte Architects).	17
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de profiellijn (Bron: Geopunt).	20
Figuur 11: Hoogteverloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	25
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2018 (bron: Geopunt).	25
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	27
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	27
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	28
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de gekende archeologische waarden (Bron: Geopunt).	40
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	41

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017, t.a.v. het cultuurhistorisch kader (Bron: Geopunt).	45

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	18

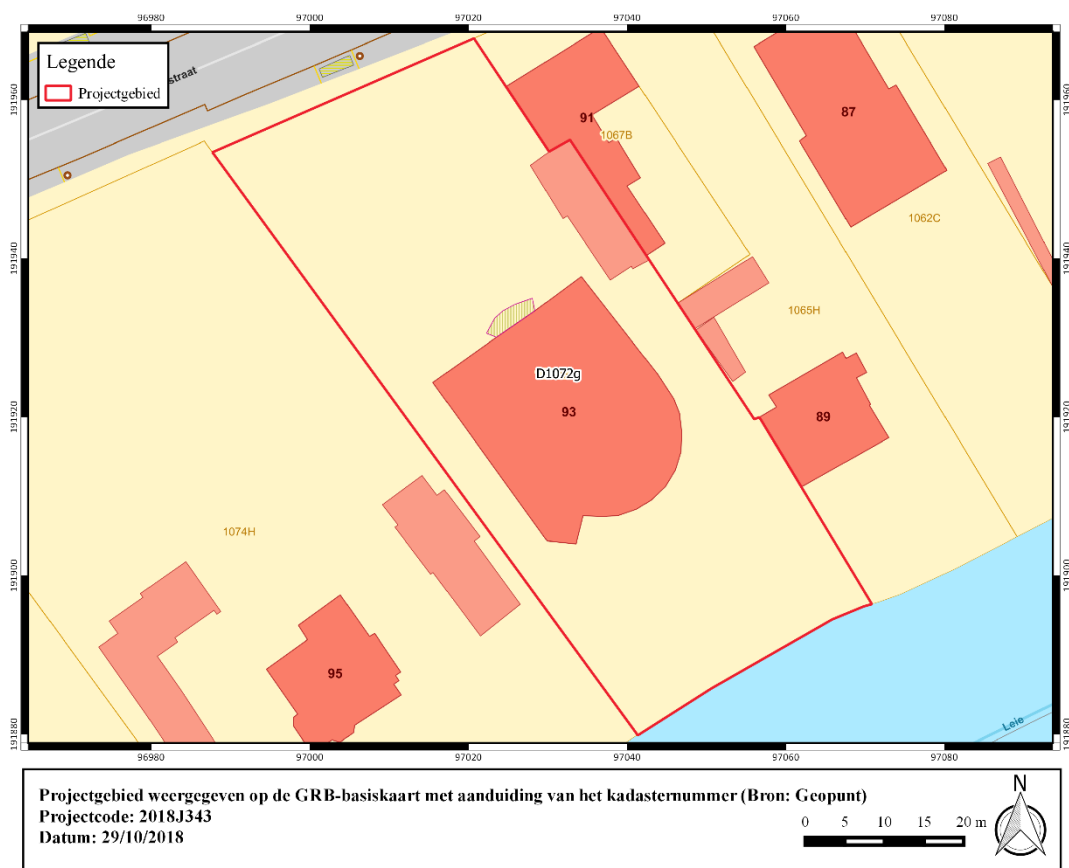
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

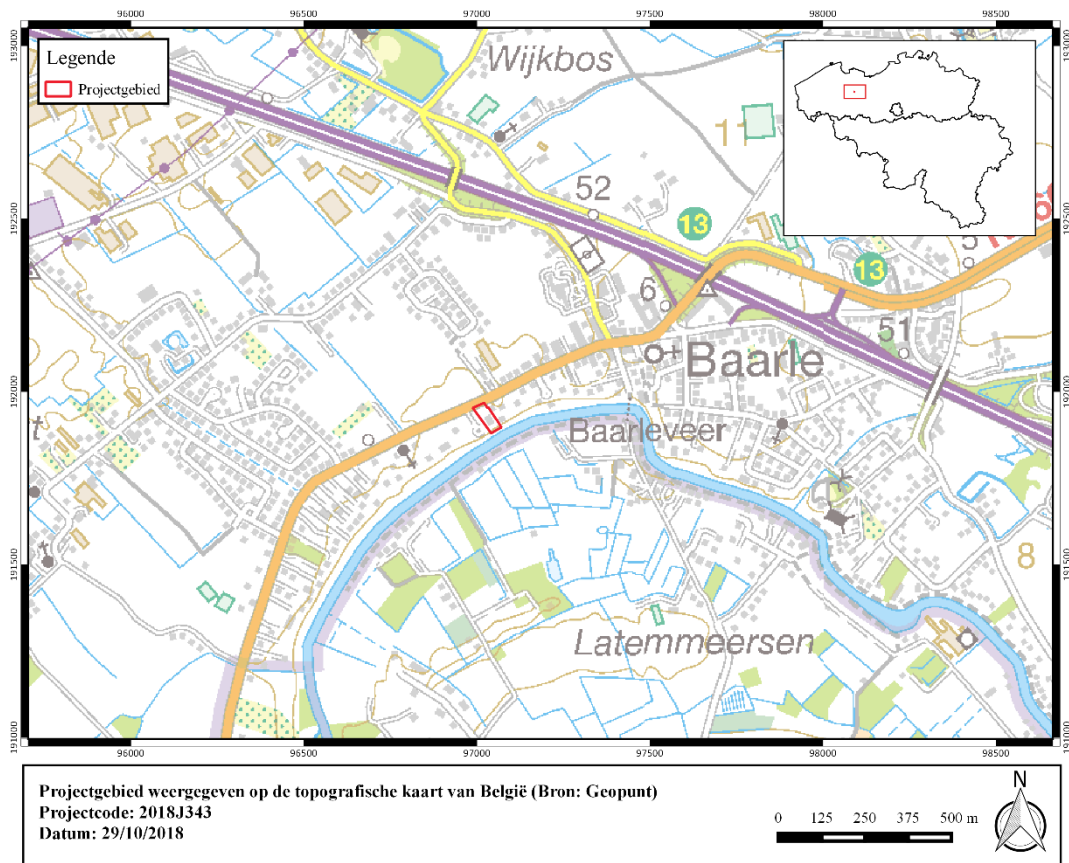
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	Drongen
	Postcode	9031
	Adres	Baarledorpstraat 93 9031 Gent
	Toponiem	Baarledopstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 96964 Y _{min} = 191878 X _{max} = 97093 Y _{max} = 191968
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gent, Afdeling 27, Sectie D, nr. 1072g Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Floortje Heirman (archeoloog) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bon: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

De initiatiefnemer wens een terrein van 3151 m² groot aan de Baarledorpstraat 89 - 91 in Drongen te ontwikkelen. Hiervoor dienen zij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan te vragen en is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De geplande werken bevatten bodemingrepen. Het projectgebied bevindt zich niet in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, noch binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur. Het valt noch in een beschermde archeologische site, noch in een vastgestelde archeologische zone. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt. Het gebied is op het gewestplan gekarteerd als woongebied.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Baarledorpstraat Drongen werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksgebied is gelegen in Drongen, in de provincie Oost-Vlaanderen. Drongen grenst ten noorden aan Lovendegem, Mariakerke en Vinderhoute, ten oosten aan Mariakerke en Gent, ten zuiden aan Sint-Denijs-Westrem, Sint-Martens-Latem en Sint-Martens-Leerne en ten westen aan Vosslerlare, Landegem en Merendree. Tevens kent Drongen een natuurlijke begrenzing in het zuiden door de Leie, in het westen door de Meirebeek en in het noorden door de Kalebeek of Gavergracht.

Het onderzoeksgebied grenst ten noorden aan de Baarledorpstraat en ten zuiden aan de Leie en is gelegen op zo'n 3,8 km ten zuidwesten van de huidige dorpskern. Het projectgebied beslaat een oppervlakte van 3151 m² en omvat het perceel 1072g van afdeling 27, sectie D. De noordelijke grens sluit aan bij de Baarledorpstraat zelf, de oostelijke grens wordt bepaald door percelen 1067b en 1065h, de zuidelijke grens sluit aan bij de Leie en de westelijke grens wordt uitgemaakt door perceel 1074h.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

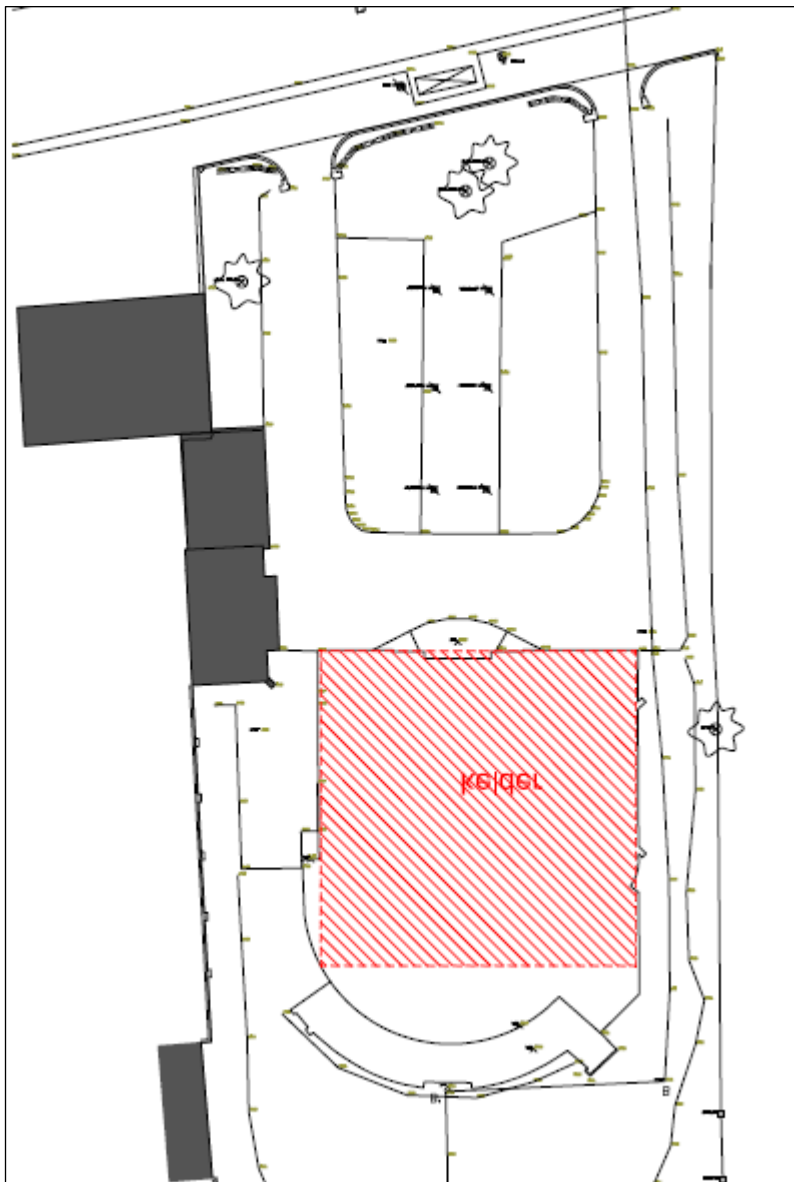
1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 3151 m².

Op heden is ca. 720 m² van het terrein bebouwd. Bijkomend is ca. 750 m² verhard. De bebouwing betreft een kantoorgebouw. Het overige deel van het terrein is in gebruik als tuinzone met vrij dichte vegetatie in de vorm van struiken en boomgroei. Het terrein helt af richting de Leie.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Figuur 5: Aanduiding bestaande kelder (bron: opdrachtgever).

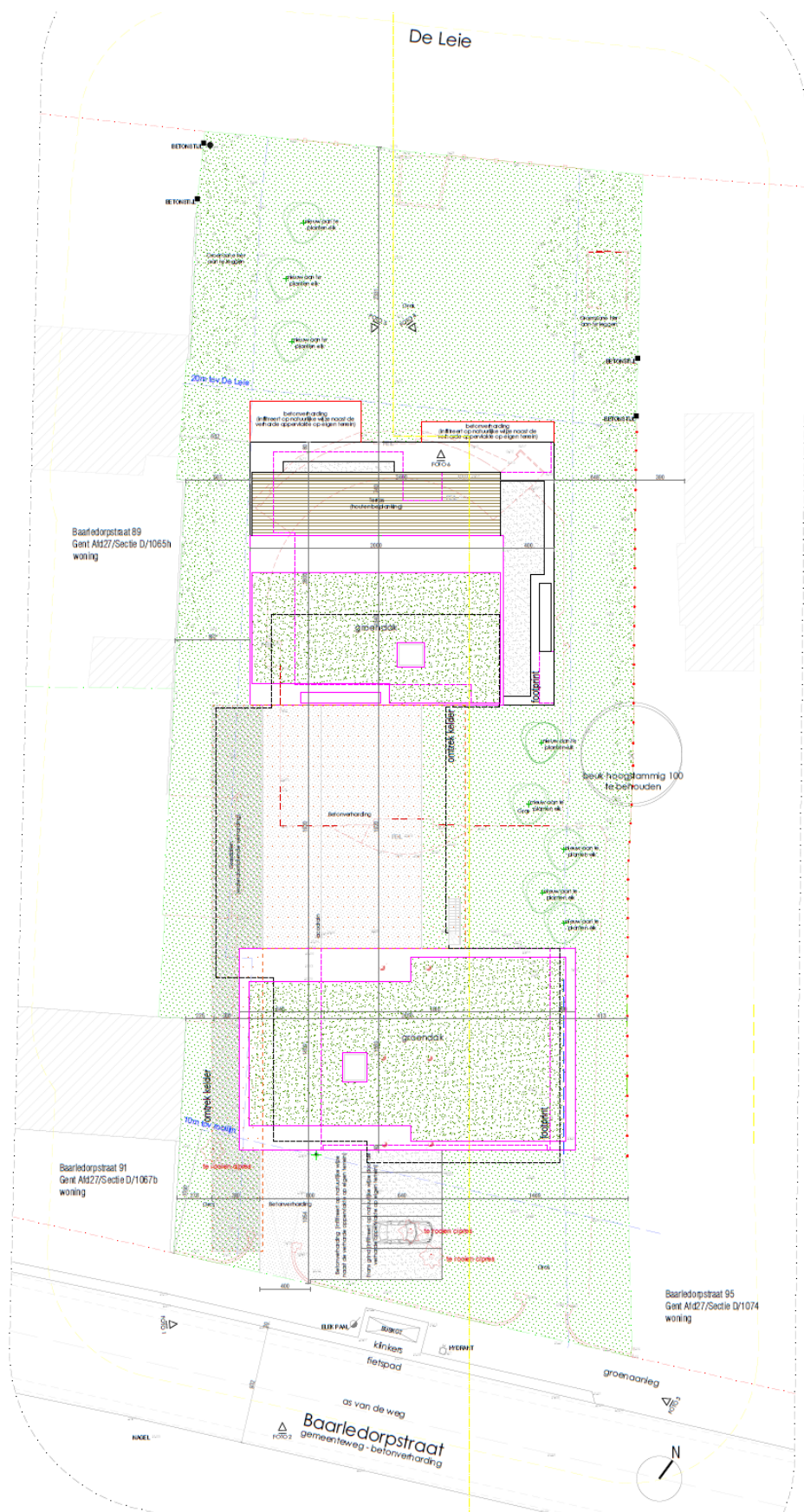
1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever wenst een terrein van 3268 m² aan de Baarledorpstraat in Drongen te ontwikkelen. De initiatiefnemer plant er de bouw van twee afzonderlijke gebouwen met respectievelijk drie woonentiteiten aan de Leiezijde en een gestapelde praktijkruimte met één woonentiteit aan de straatzijde. Deze zullen verbonden worden door een ondergronds parking. Hiervoor dient het kantoorgebouw gesloopt te worden. De volgende bodemingrepen zijn gepland:

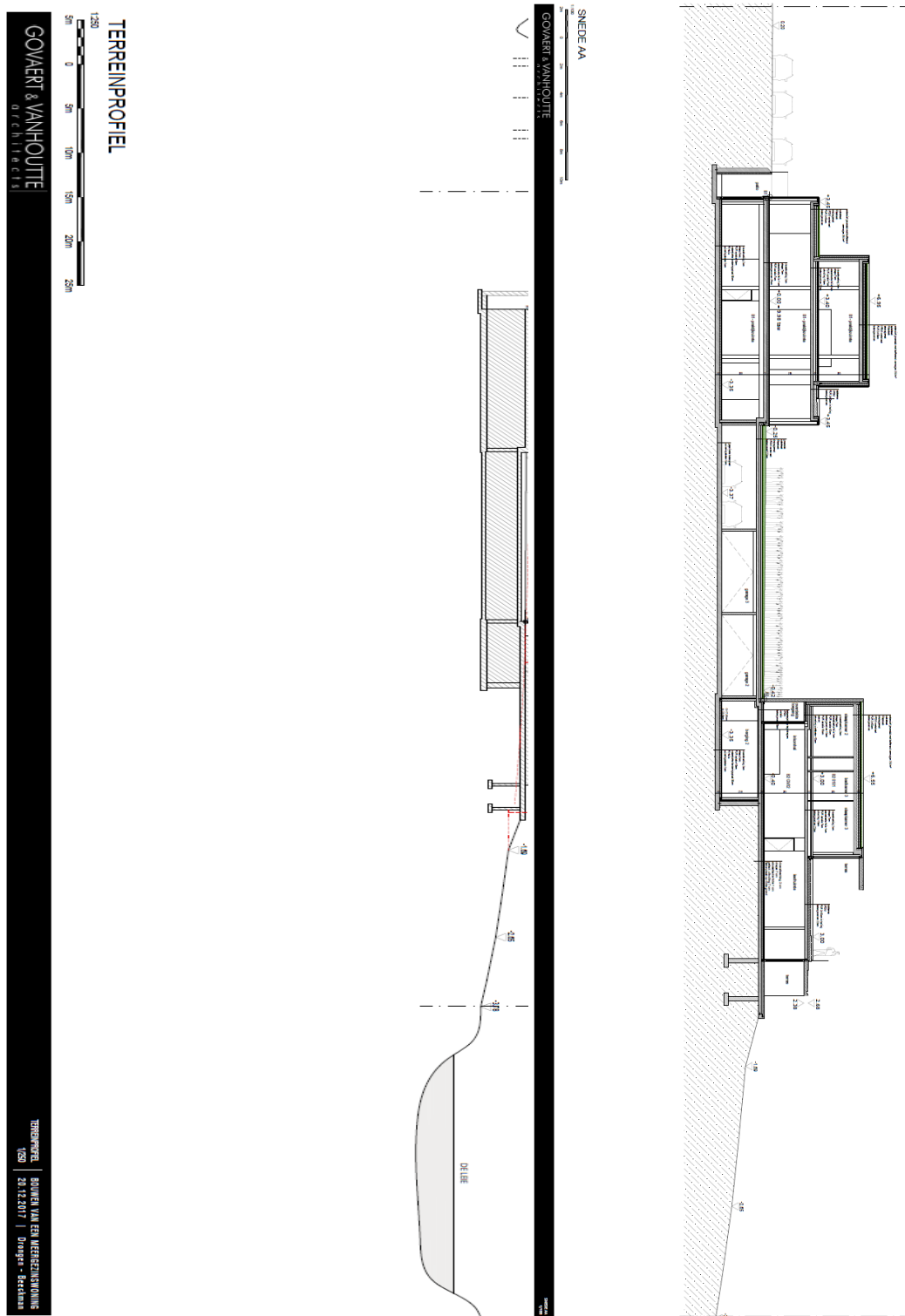
- Ondergronds parkeerkelder (854 m²) met een diepte van 3,72 m.
- Helling naar de ondergronds parkeerkelder (60 m²) met een diepte van 3,72 m.
- De zone aan de Leiezijde waar drie woonunits zullen gerealiseerd worden, wordt niet onderkelderd (84 m²). De diepte bedraagt 0,52 m.
- De zone aan de Leiezijde waar terrassen voorzien zijn (92,13 m²) heeft een diepte van 0,52 m.
- De verharding vanaf de straatzijde tot het gebouw (inclusief parkings; 118,59 m²) zal tot 0,30 m diep gaan.
- De zone met grasdallen waar niet onderkelderd is (82,29 m²) zal 0,3 m diep gaan.
- De zone met putten, zijnde regenput, septische put en bezinkputten, (86,09 m²) hebben een diepte van ongeveer 3 m.
- De liftkoker van de woning (3,82 m²) zal een diepte hebben van 4,72 m.
- De liftkoker van de commerciële ruimte (3,90 m²) zal een diepte hebben van 4,72 m.
- De controleput voor de openbare riolering (0,84 m²) zal 1 m diep gaan.
- Leidingen (27,44 m²) zullen op een diepte van 0,80 m aangelegd worden.

Het lijkt geen twijfel dat alle geplande werken in het kader van de ontwikkeling en het met de bouwwerken gepaard gaande werfverkeer het potentieel archeologisch bodemarchief op het volledige plangebied zullen verstoren.

Figuur 6: Inplantingsplan (Bron: Govaert & Vanhoutte Architects).

Figuur 7: Doorsnedes (Govaert & Vanhoutte Architects).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

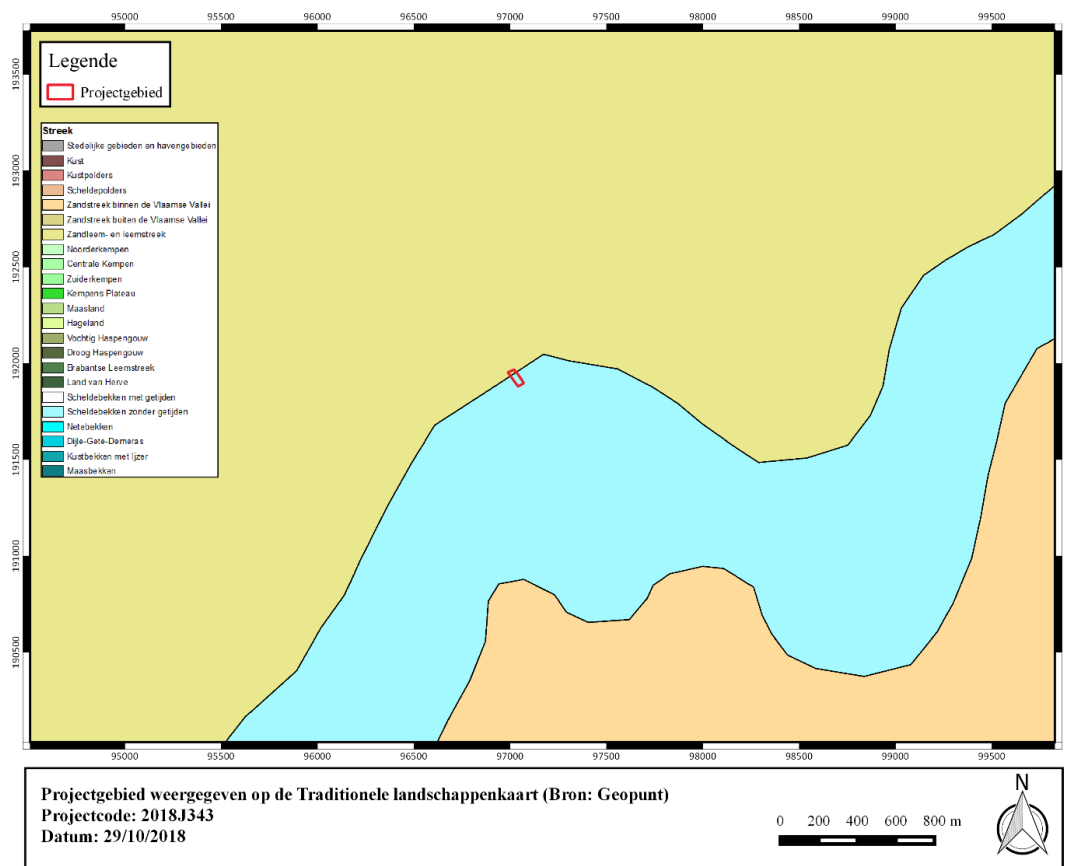
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Zandleemstreek en Scheldebekken
Tertiair	Lid van Egem (Fm. Tielt)
Quartair	Type 3: fluviatiele afzettingen / eolische afzetting / hellingsafzettingen
Bodemtypes	OB
Potentiële bodemerosie	Geen info
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	6,35 – 10,8 m TAW
Hydrografie	Scheldebekken, deelbekken Leie

1.4.1.1 Landschappelijke situering

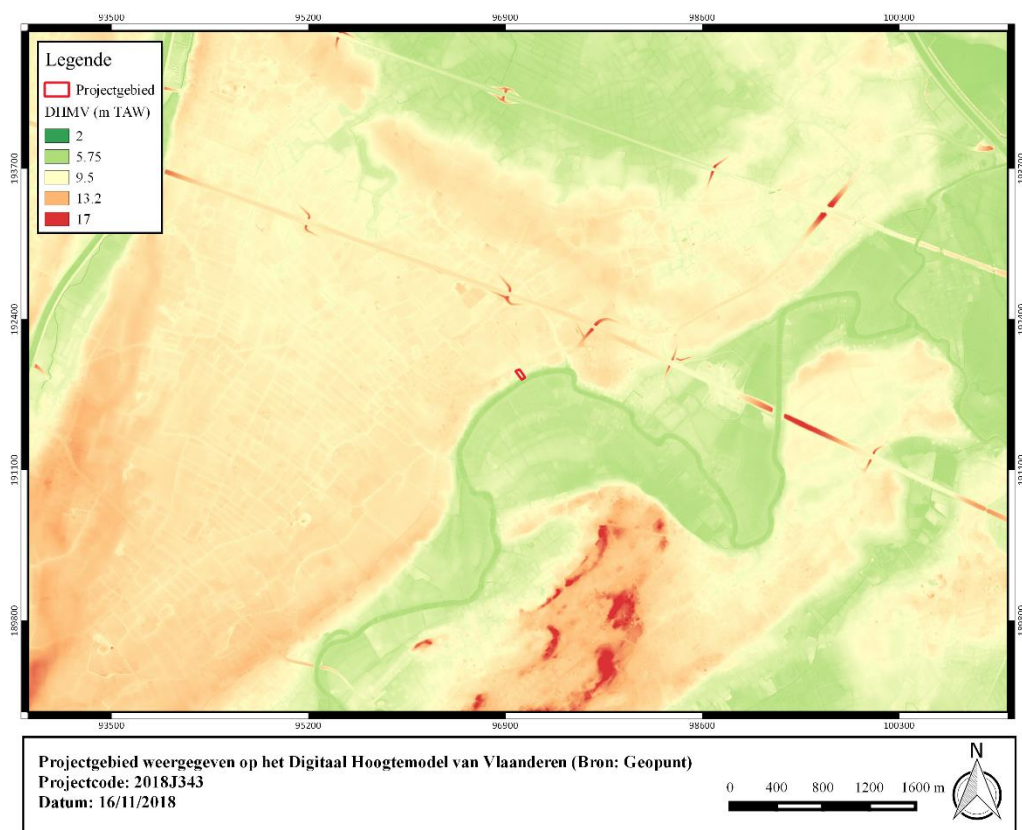
Landschappelijk gezien is Drongen gelegen in de zandleemstreek. Als deelgemeente van Gent situeert het zich in de noordelijke laagvlakte van België. De zachte golvingen van deze laagvlakte gaan nergens boven de 50 meter hoogte. Het projectgebied is gelegen vlakbij de Leie, wat een uiterst gunstige ligging was en is. Een groot deel van het handelsverkeer verliep langsheen deze waterweg, samen met de Schelde. De hoogte van het projectgebied varieert tussen ca. 6,35 en 10,8 m TAW. Ten zuiden van het plangebied stroomt de Leie.

Hydrografisch is het onderzoeksgebied gelegen in het Scheldebekken, deelbekken Leie. Er is geen informatie voorhanden omtrent de bodemerosie van het terrein, hoewel kan aangenomen worden dat deze zeer laag tot verwaarloosbaar zal zijn gezien de potentiële bodemerosie van de percelen errond en de landschappelijke ligging.

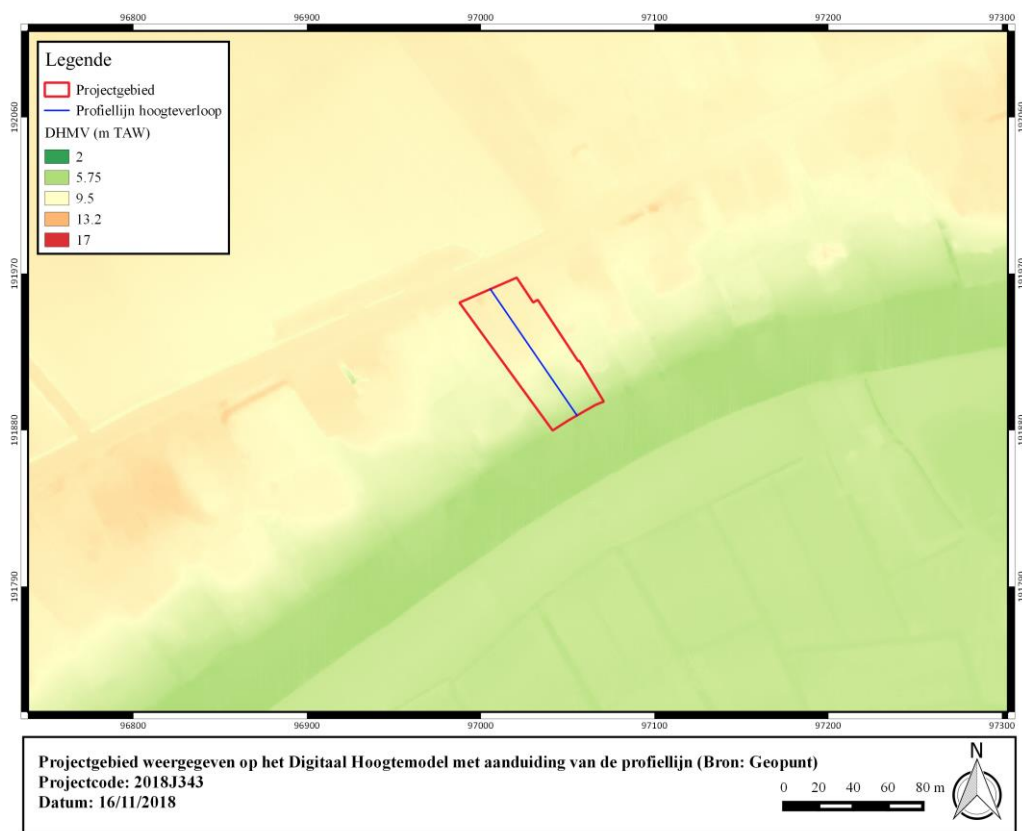

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

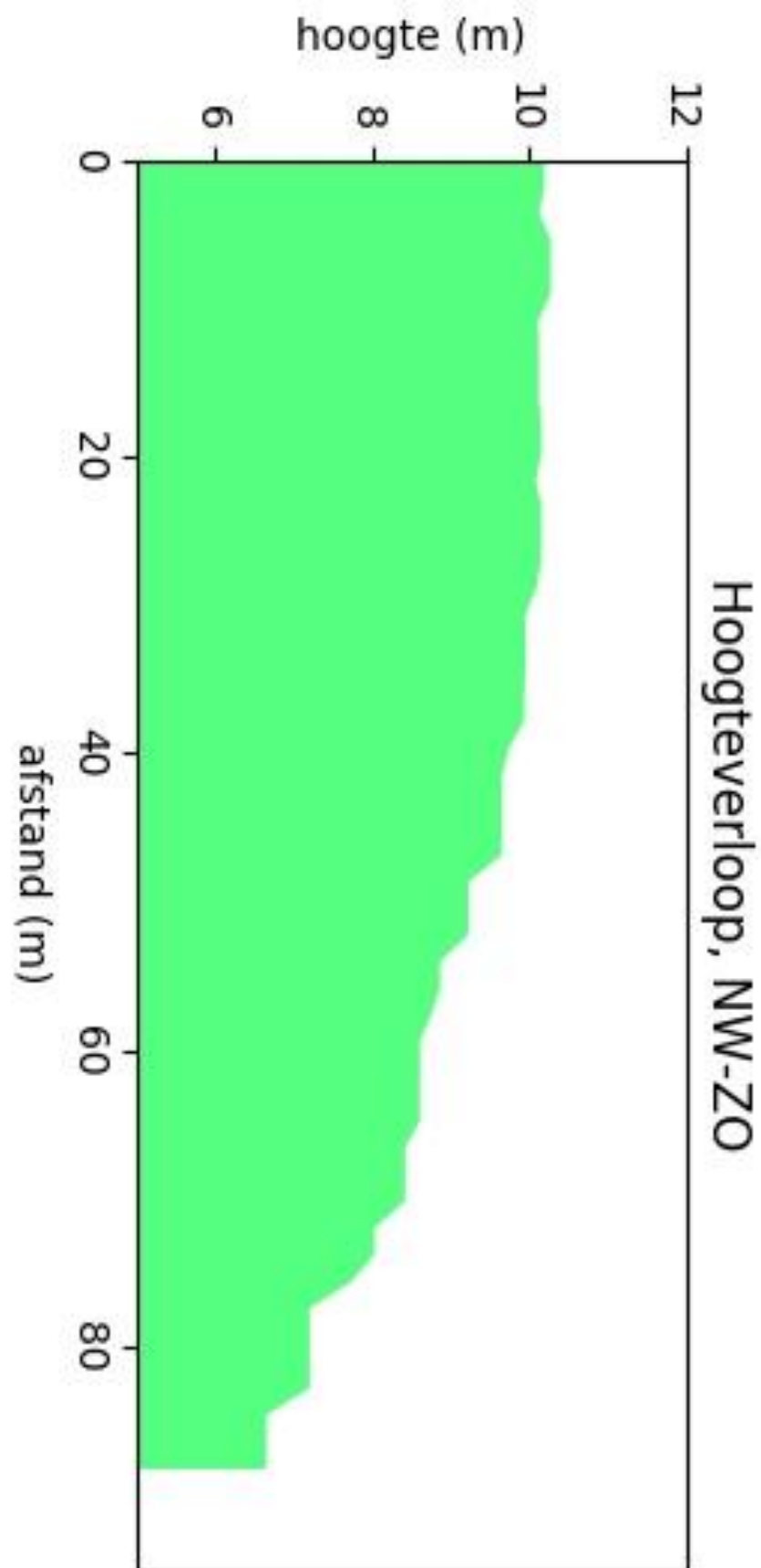

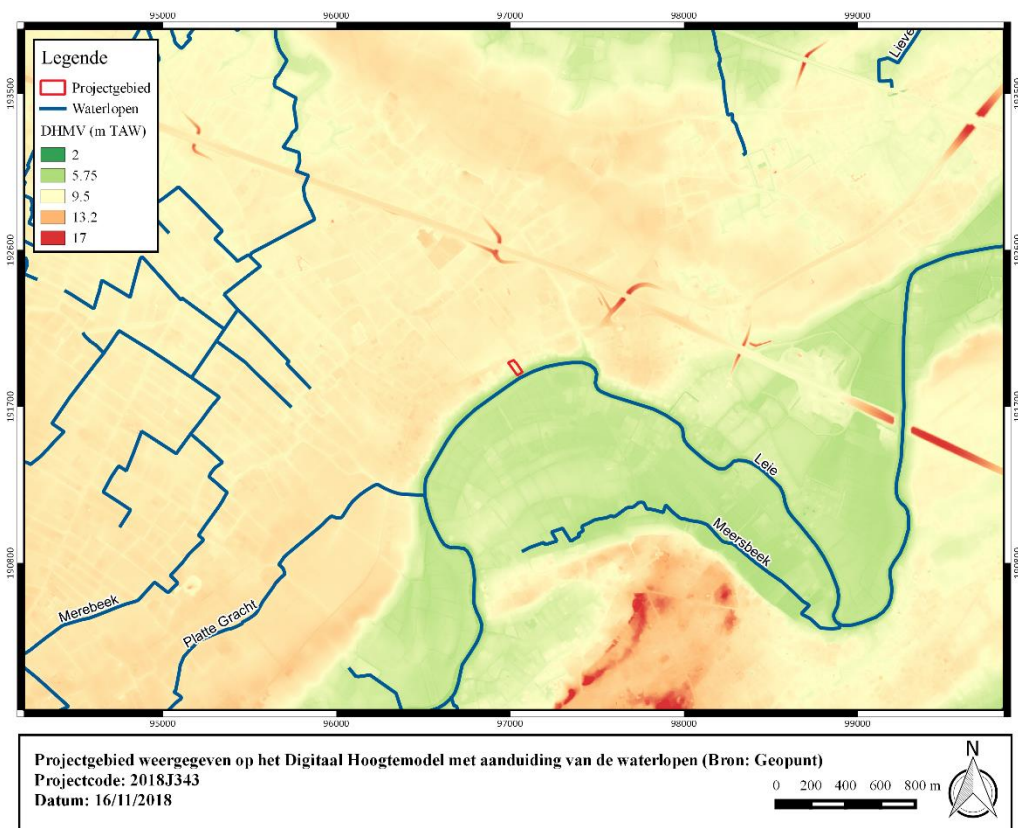
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de profiellijn (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).

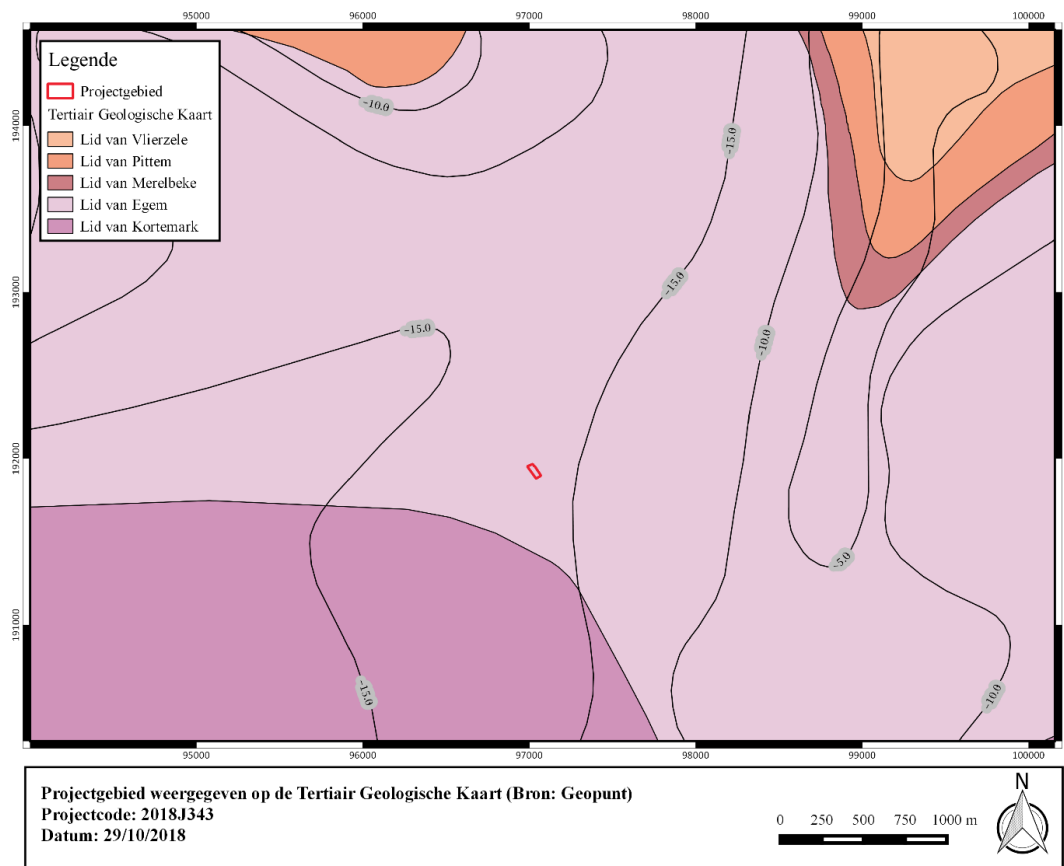

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Egem** (Formatie van Tielt). De Formatie van Tielt bestaat uit een fijn zandig en zandig marien sediment.

Het **Lid van Egem** bestaat uit een glimmer- en glauconiethoudend zeer fijn zand dat grover wordt naar boven toe. Het is tevens afgezet in ondiepe-mariene omstandigheden.

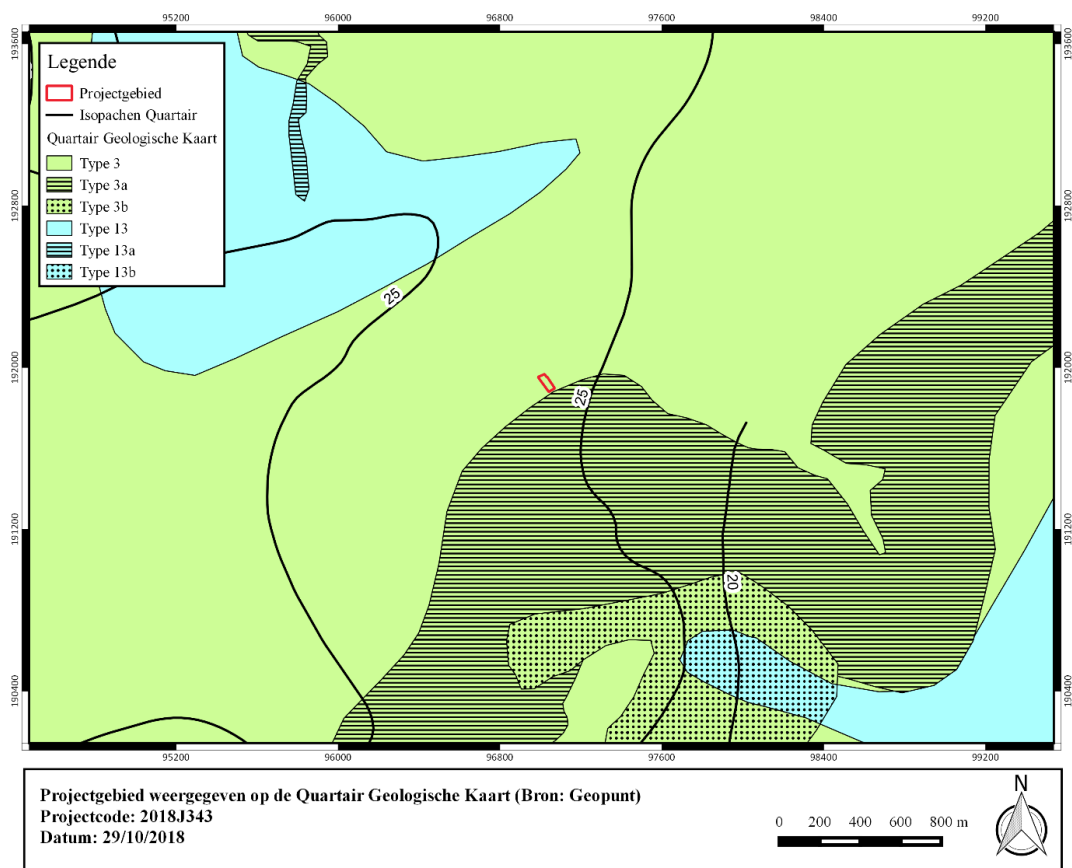

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

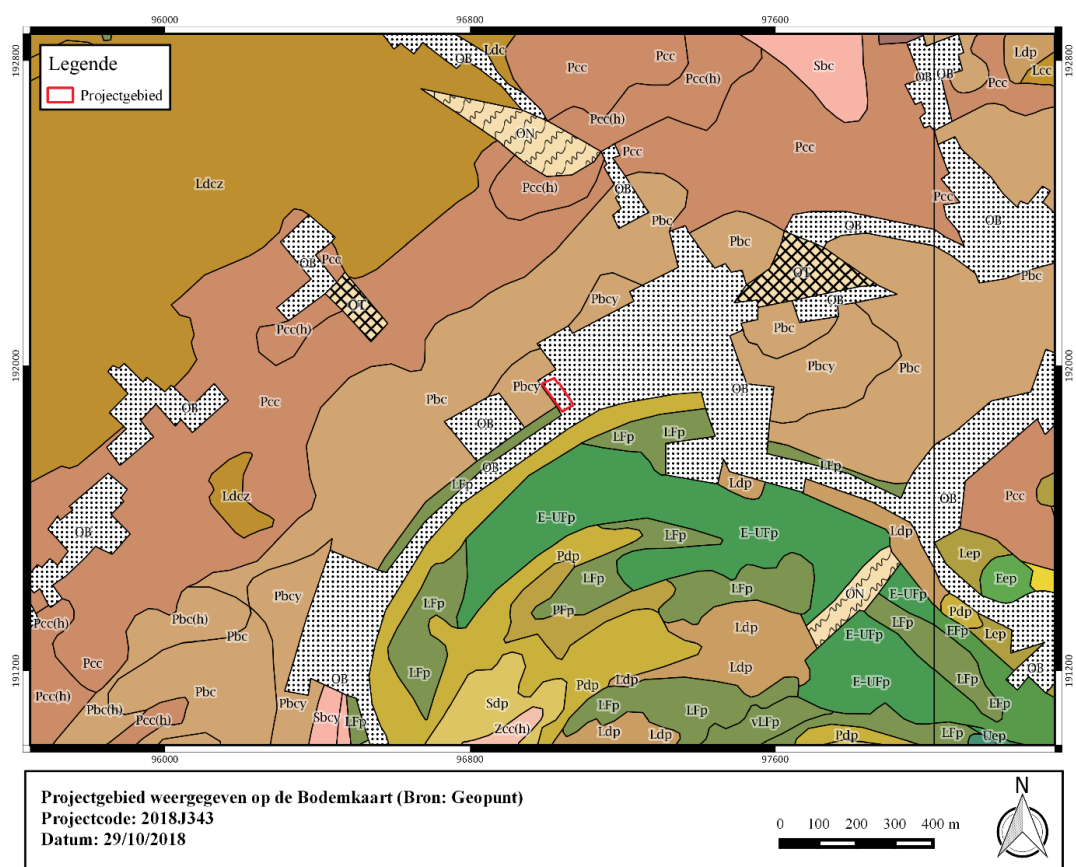
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Sequentiekaart en bijkaart Holoceen

De sequentiekaart en de bijkaart Holoceen bevatten geen informatie betreffende het plangebied.

1.4.1.5 Bodemvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2018 (bron: Geopunt).

1.4.1.6 Historische context en archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Archeologische vondsten in de ruime omgeving van het plangebied wijzen op oude menselijke aanwezigheid.

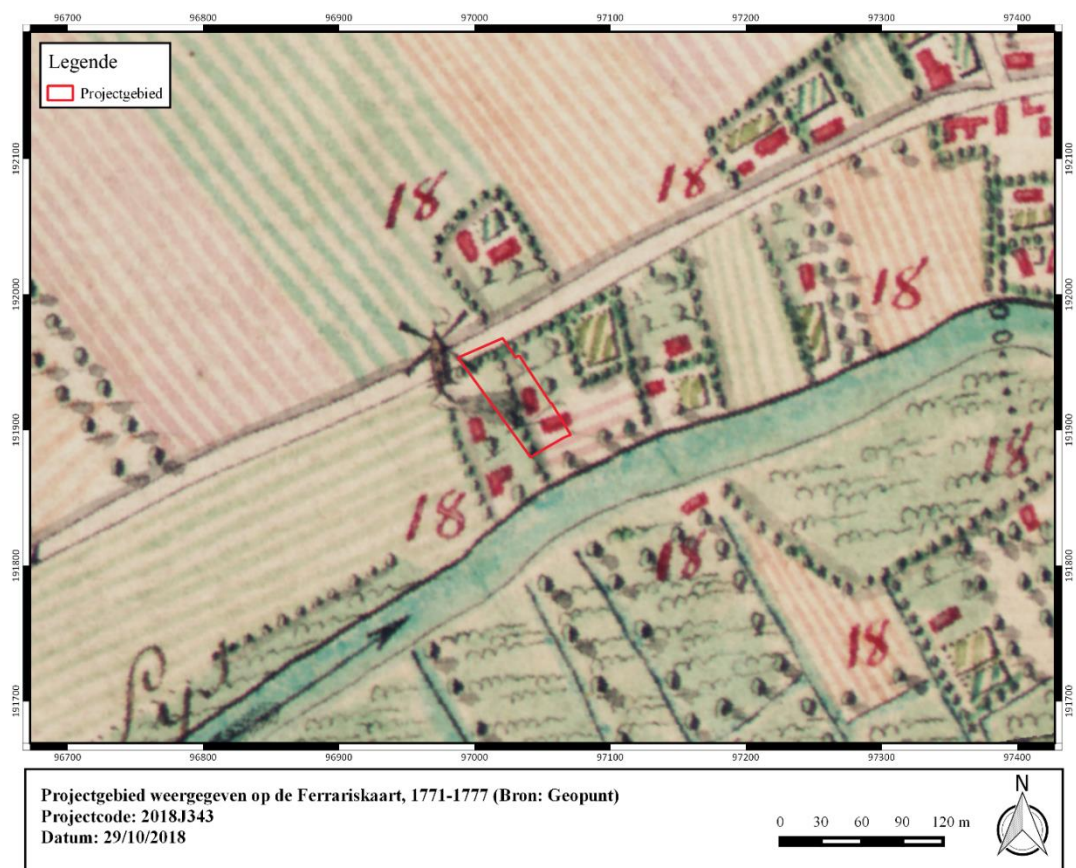
De eerste vermelding van Baarle is in 820-822 als Barloria. Het grondgebied van Baarle was afhankelijk van de Sint-Pietersabdij, en behoorde bestuurlijk en fiscaal tot het Land van Nevele. Bij een keizerlijk decreet van 1805 wordt Baarle als gemeente afgeschaft en opgesplitst in twee delen, gescheiden door de Leie. Het gebied op de linker Leie-oever behoort thans bij Drongen. Als parochie breidt Baarle uit met de aanleg van de wijken Noordhout en Baarlevelde.

De Baarledorpstraat doorsnijdt de dorpskern en leidt via Sint-Martens-Lerne naar Nevele.

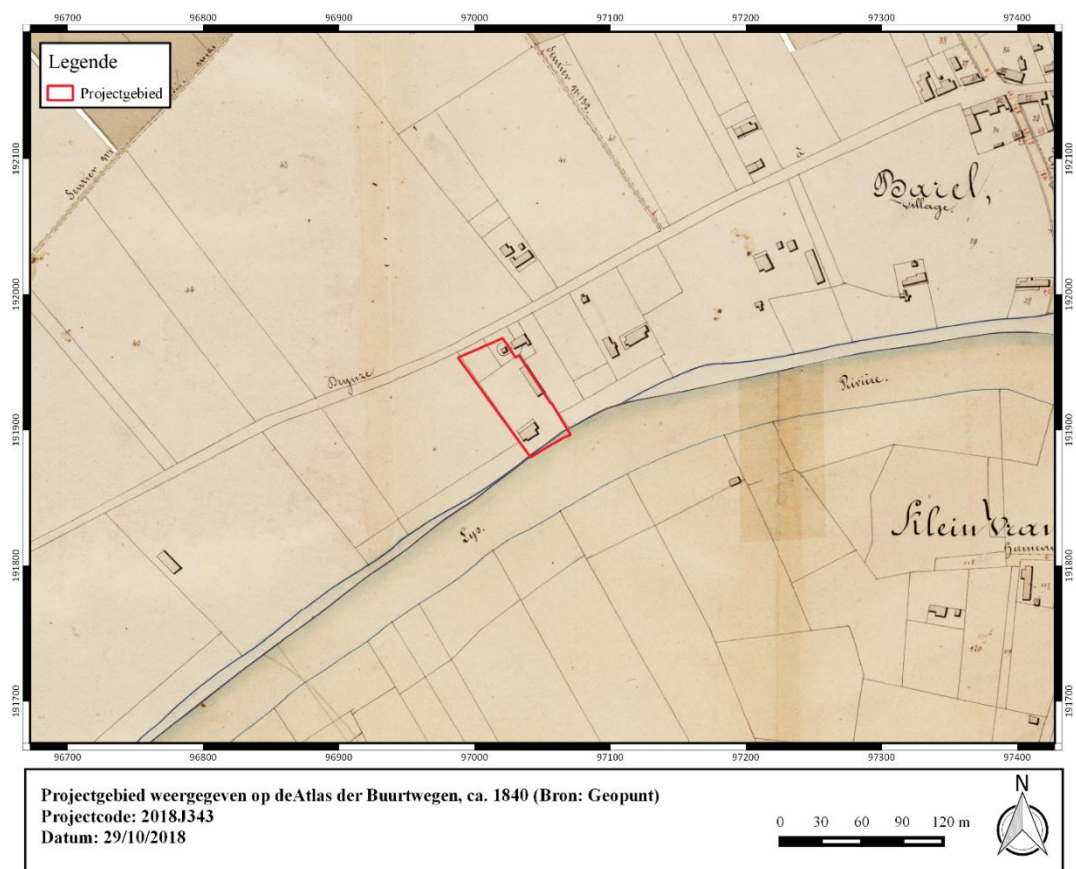
Het plangebied is op meerdere historische kaarten af te lezen. Hieronder worden zowel de Ferrariskaart (1777), als de Atlas der Buurtwegen (1840) en de Poppkaart (1842-1879) besproken.

Op de kaart van Ferraris uit 1777 situeert het projectgebied zich ter hoogte van het toponiem *Baerle*. Het plangebied is deels ingenomen door bebouwing en deels door een haag die centraal van noord naar zuid lopen. De twee gebouwen bevinden zich in het zuiden van het plangebied. Het onderzoeksgebied overlapt op deze kaart twee erven. Net ten noordwesten van het plangebied situeert zich een molen. De Leie die in oostelijke richting stroomt is reeds zichtbaar.

Het projectgebied wordt ook afgebeeld op de Atlas der Buurtwegen uit 1840. Het beslaat drie percelen waarbinnen bebouwing waarneembaar is. Deze bebouwing situeert zich in het noordoosten, het oosten en het zuiden binnen het onderzoeksgebied. De bovengenoemde molen staat op deze kaart niet aangeduid. Op de Poppkaart (1842-1879) beslaat het projectgebied tevens drie percelen en bevat de volgende nummers: 1068, 1069, 1070, 1071 en 1072. Ook hier is bebouwing aanwezig. In het noordwesten binnen het projectgebied is een molen waarneembaar. Ten noordwesten van het projectgebied is het toponiem *Baarevelde* aangeduid. Verder zijn er geen relevante wijzigingen ten opzichte van de Ferrariskaart waarneembaar.

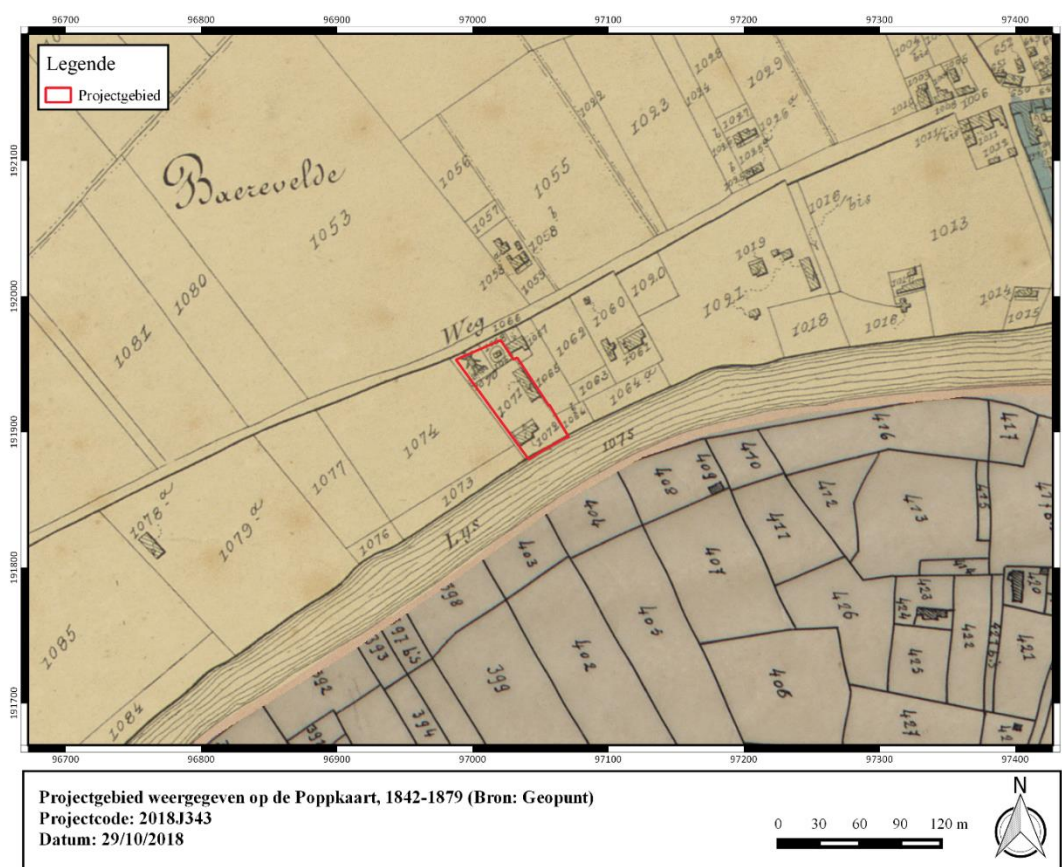

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)

1.4.1.7 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. In het verleden zijn in de directe en ruime omgeving van het plangebied door middel van onderzoek, zowel met als zonder ingreep in de bodem, archeologische vaststellingen gedaan.

Binnen een straal van 2 km zijn zes archeologische vindplaatsen vastgesteld. Vijf vindplaatsen zijn gelegen nabij een waterloop, ten zuiden van het projectgebied. In 1981 werd op zo'n 1,4 km ten zuiden van het plangebied een opgraving uitgevoerd waarbij aardewerk en paalsporen uit de ijzertijd, een rurale nederzetting (constructiesporen) uit de Romeinse tijd en een hofstede en aardewerk uit de late middeleeuwen aan het licht kwamen (CAI 32605). Iets noordelijker werden tijdens een opgraving (1995) lithisch materiaal uit de steentijd, aardewerk uit de ijzertijd tot late middeleeuwen aangetroffen (CAI 32612). Op zo'n 1,1 km ten zuiden van het plangebied konden lithisch materiaal uit de steentijden, een woonhuis en paalsporen uit de ijzertijd, restant van twee opeenvolgende hutkommen en aardewerk uit de bronstijd, ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen opgemerkt worden (CAI 32615). In 2009 werd een opgraving uitgevoerd op 2 km ten noordoosten. Hierbij kwamen lithische materiaal uit de steentijd; kuilen met brandresten uit het neolithicum; kuilen uit de late bronstijd; restanten van een wegtracé en restanten van een inheemse nederzetting uit de Romeinse tijd; en artillerie-inslagen uit de nieuwste tijd aan het licht (CAI 152704). Zo'n 1,3 km ten zuidoosten van het onderzoeksgebied werd in 2015 een mechanische prospectie uitgevoerd. Daarbij werden kringgreppels en spiekers uit de metaaltijden geconstateerd (CAI 211501). Zo'n 1,9 km ten zuidwesten van het projectgebied kon met behulp van boringen een cirkelvormige walgracht met motte gelokaliseerd worden (CAI 970936).

Op basis van veldprospecties konden vooral lithisch materiaal uit de steentijden en aardewerk gaande van de metaaltijden tot de nieuwe tijd vastgesteld worden. Verder konden op basis van luchtfotografische prospectie voornamelijk circulaire structuren opgemerkt worden.

I. Archeologische vindplaatsen

32605	Opgraving (1981), Velprospectie (1979); NK: 15 m Late ijzertijd: aardewerk, paalsporen. Romeinse tijd: rurale nederzetting (constructiesporen). Late middeleeuwen: hofstede <i>Pappenhofstede</i>, <i>Nieuwen Pap</i> of <i>Goed te Brakele</i>. Oudste vermelding dateert uit 1423, oudste toponiem uit 1415. Op basis van bronnenmateriaal zou deze hofstede verdwenen zijn tussen 1575 en 1591. Aardewerk. Bron: Vermeulen F., 1984. Een landelijke nederzetting uit de Romeinse tijd te Sint-Martens-Latem. In: Heemkring Scheldeveld: 107.
32612	Opgraving (1995), veldprospectie (1981); NK: 15 m Steentijd: lithisch materiaal (boor). Ijzertijd: aardewerk. Romeinse tijd: aardewerk. Volle middeleeuwen: aardewerk. Late middeleeuwen: aardewerk. Bron: Vermeulen F., Meganck M., 1996. Sporen van bewoning en begraving uit de metaaltijden in de wijk Brakel te Sint-Martens-Latem (O.-Vl.), in: Lunula 4: 66-69.
32615	Opgraving (1983-1988, 1995), Veldprospectie; NK: 15 m Steentijd: lithisch materiaal. Bronstijd: aardewerk in ophogingspakket en enkele ondiepe kuilen. Ijzertijd: aardewerk; woonhuis en enkele omliggende kuiltjes en paalsporen, houten gebouw met cirkelvormig grondplan, binnenruimte uitgediept, onderaan scherp afgelijnde vloer, haardspoor. Er is een overgewicht van schaal- en situlavormige potten. Er zijn Britse parallellen voor circulair gebouw. Romeinse tijd: aardewerk, de grote concentratie wijst op permanente vestiging.

	Midden-Romeinse tijd: restant van twee opeenvolgende hutkommen (Grubenhauser) en paalsporen (bedrijfgebouwtjes). Oude vondst van gouden munt keizer Theodosius (379-395). Vroege middeleeuwen: aardewerk. Volle middeleeuwen: aardewerk. Late middeleeuwen: aardewerk. Bron: Vermeulen F., 1983. Prehistorische en Gallo-Romeinse bewoningssporen te Sint-Martens-Latem (O-VL.) In: Archeologie, 1983, 2: 85-86. Vermeulen F., Bauters L., Bungeneers J., 1986. Tweede opgravingscampagne te Latem-Servaes: nederzettingssporen uit de Late ijzertijd en Romeinse tijd, Heemkring Scheldeveld: 7-17.
152704	Opgraving (2009); NK: 15 m Steentijd: lithisch materiaal. Neolithicum: 2 kuilen, waarvan 1 met een onderaan een lens met brandresten, een klein fragmentje verbrand bot en 2 scherfjes aardewerk. Late bronstijd: 5 kuilen verspreid over het terrein. In de kuilen werd kenmerkend aardewerk (in totaal 553 scherven waarvan enkele zwaar verbrand), een spinschijfje, weefgewichten en verbrande hutteleem gevonden. Mogelijk kan het verbrande hutteleem en verbrand aardewerk in verband gebracht worden met een verlatingsritueel van het erf. Romeinse tijd: - restanten van een wegtracé - restanten van een inheemse nederzetting: gebouwplattegronden van een zestal tweeschepige hoofdgebouwen (sommige palen waren nog deels bewaard) en enkele spiekers. Ook de grachten rond het complex konden op bepaalde plaatsen worden vastgesteld. In de grachten werd aardewerk aangetroffen (o.a. handgevormd vaatwerk, scherven van Zuid-Spaanse amforen, terra nigra) dat in de 1ste-2de eeuw kan gesitueerd worden. - Grote kuil met fragmenten van tegulae en imbrices. Wijst mogelijk op de aanwezigheid van een groter gebouw in de nabijheid. Nieuwste tijd (20ste eeuw): 8 artillerie-inslagen waarvan enkele met zekerheid afkomstig zijn van granaten die in de Eerste Wereldoorlog met Franse Schneiderkanonnen werden afgevuurd. Op de Keiskant stond Duitse artillerie opgesteld.

	Bron: De Clercq W. e.a., 2010. Drongen, Sint-Gerolfstraat 16, Keiskant, in: Archeologisch onderzoek in Gent 2002-2010. Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent, reeks 2, nr. 4: 171-200.
211501	Mechanische prospectie (2015); NK: 15 m Metaaltijden: - Drie kringgreppels, geassocieerd met handgevormd aardewerk. - Greppels en grachten - Twee vierpostige spiekers Onbepaald: geïsoleerde kuilen en paalkuilen. Bron: Gierts I., Vander Cruyssen M., Demoen D., 2015 Archeologische prospectie Drongen, Karel De Bondtlaan, BAAC Vlaanderen rapport 136, Gent.
970936	Mechanische prospectie; NK: 15 m Middeleeuwen: Eén der oudste bewoningssites van Sint-Martens-Leerne ontstaan in de late middeleeuwen op de grens van de koutergrond en alluviale Leievallei en waarvan geschreven bronnen teruggaan tot 15de eeuw. De aanwezigheid van een cirkelvormige walgracht met motte, afgebeeld op de Ferrariskaart, werd in 1974 door boringen gelokaliseerd ten W. van de huidige hoeve. Huidige hoeve zou naast de castrale motte (enkelvoudige zonder neerhof) gebouwd zijn; hoeve niet op voormalig neerhof (Lootens-De Muynck). Bron: Lootens M., Lootens-De Muynck M T, 1974. Het vroegere bewoningssite van het Hof ter Quaetham (Sint-Martens-Leerne), Het Land van Nevele, Jaargang V, aflevering 4: 152-157.

II. Archeologische indicatoren

Veldprospecties

30761	Veldprospectie (1979); NK: 15 m Nieuwe tijd (17de eeuw): aardewerk. Bron: Vermeulen F., 1983. Archeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
30763	Veldprospectie (1980); NK: 15 m Onbepaald: aardewerk. Bron: Vermeulen F., 1983. Archeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.

30776	Veldprospectie (1981); NK: 15 m Ijzertijd: aardewerk. Volle middeleeuwen: aardewerk. De concentratie laat bewoningsactiviteit vermoeden. Late middeleeuwen: aardewerk. Bron: Vermeulen F., 1983. Archeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
32137	Veldprospectie (1952-1985); Toevalsvondst (2008);NK: 15 m Laat-neolithicum: lithisch materiaal, aardewerk (prehistorische techniek). Mesolithicum: lithisch materiaal. Metaaltijden: aardewerk (het is mogelijk dat de fragmenten in prehistorische techniek tot de metaaltijden behoren). Romeinse tijd: luxe- en gewoon aardewerk. Merovingische periode: aardewerk, metaal (fibulae). Volle middeleeuwen: aardewerk (Pingdorf, Andenne, Paffrath, oxideren en reducerend). Late middeleeuwen: aardewerk. Nieuwe tijd: aardewerk, glas. Bron: Bockstael Ph., Van der Haegen G., Heyse I., Vanmoerkerke J., 1985. Het Heilig Huizeken te Drongen. Een archeologisch rapport In: Stadsarcheologie Gent, jg. 9/1: 1-27.
32154	Veldprospectie; NK: 150 m Mesolithicum: lithisch materiaal waaronder schrabber, eind- en boordschrabber, hoekschrabber op afslag, kling, geretoucheerde afslag. Bron: Van der Haegen G., 1984. Prehistorische en andere stenen werktuigen te Drongen, in: VOBOV-info, 13: 33-43.
32606	Veldprospectie (1980); NK: 15 m Romeinse tijd: aardewerk. Middeleeuwen: aardewerk. Volle middeleeuwen: aardewerk.

	Late middeleeuwen: aardewerk, concentratie laat bewoning van de 11de-15de eeuw vermoeden (toponiem <i>Boelaerts stede</i> in 1608). Onbepaald: waargenomen lineaire depressies in een schapenweide. Bron: Vermeulen F., 1983. Archeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
32607	Veldprospectie (1979); NK: 15 m Romeinse tijd: vlakgraf. Oudste vondst 'aschkruik', crematieresten, wapens. Bron: Vermeulen F., 1983. Archeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
154995	Veldprospectie (1979); NK: 15 m Neolithicum: lithisch materiaal. Bron: Vermeulen F., 1983. Archaeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
154996	Veldprospectie (1978); NK: 150 m Steentijd: onregelmatige kern waarvan klingen zijn afgehakt. Bron: Vermeulen F., 1983. Archaeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
154997	Veldprospectie (1978); NK: 15 m Steentijd: afslagstukje. Bron: Vermeulen F., 1983. Archaeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
154998	Veldprospectie (1979); NK: 150 m Onbepaald: afslagstukje. Bron: Vermeulen F., 1983. Archaeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155018	Veldprospectie (1981); NK: 15 m Volle middeleeuwen: wandscherf. Onbepaald: wandscherf handgevormd aardewerk. Vóór 1200. Bron: Vermeulen F., 1983. Archaeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155019	Veldprospectie (1981); NK: 150 m

	Romeinse tijd: wandscherf van Gallo-Romeinse voorraadpot. Vroege middeleeuwen: wandscherf versierd met randstempel (mogelijk Karolingisch). Late middeleeuwen: 7 wandscherven, 36 fragmenten van rood aardewerk. Onbepaald: 16 wandscherven (protohistorische en Romeinse periode). Bron: Vermeulen F., 1983. Archaeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155021	Veldprospectie; NK: 150 m Onbepaald: randfragment van een bord met oranjebruin loodglazuur, randfragment van een kom met groen loodglazuur, randfragment met kleurloos loodglazuur. Bron: Vermeulen F., 1983. Archaeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
157817	Veldprospectie; NK: 15 m Neolithicum: pijlpunt in grijszwarte silex. Bron: Joss P., Joos S. 1987. Vondstmeldingen. Sint-Martens-Latem, in: Stadsarcheologie. Bodem en monument in Gent jg. 11 afl. 3: 30-31.

Metaaldetectie

215791	Metaaldetectie (2017); NK: onbepaald Neolithicum: verschillende silex afslagen en mogelijke artefacten; geen enkel duidelijk artefact echter; vermoedelijk Neolithisch. Romeinse tijd: kleine, ronde, donkerblauwe kraal (of zwart?), glas, vermoedelijk Romeins. Laat-Romeinse tijd: fragment vergulde zilveren haarnaald van het Wijster type, ca. 350-450 na Chr.: afgebroken uiteinde, lengte: 2,9 cm, gewicht: 2,95 gram. Nieuwe tijd: musketkogel, postmiddeleeuws aardewerk, postmiddeleeuwse gesp, postmiddeleeuwse tinnen mesheftbekroning, postmiddeleeuwse kledinghaak, postmiddeleeuwse vingerhoed. Nieuwe tijd (16de eeuw): mijt Karel V, 1ste helft 16de eeuw, 2x korte van Filips II (1527-1598), aantal duiten uit 16de-17de eeuw. Nieuwe tijd (17de eeuw): 17de eeuwse tinnen bloemenknoop. Nieuwe tijd (18de eeuw): knoop van Frans revolutionair leger. Nieuwste tijd (19de eeuw): 19de eeuwse militaire knoop, opengewerkte knoop. Nieuwste tijd (20ste eeuw): 25 cent van Albert I, verschillende hulzen oorlogsmunitie. Onbepaald: 2x pin, kop afgebroken (van haarpin?), Romeins(?), appliqué in de vorm van een Sint-Jacobsschelp.
217648	Metaaldetectie (2017); NK: 15 m Romeinse tijd: bronzen munt (mogelijk Postumus). Merovingische periode: munt (Tremissis Frisia ca. 620, Domburg type). Nieuwe tijd: 2 kleine bronzen/koperen naalden zonder oog; 16de-17de eeuwse rekenpenning spaanse nederlanden; 16de-17de eeuwse rekenpenning nurnberg; 2 muntgewichten 2 x 1 cent willem I. Nieuwste tijd (19de eeuw): 2 cent leopold 1, 1 cent leopold 1.

Luchtfotografie

154016	Luchtfotografie (1992); NK: 150 m Onbepaald: circulaire structuur.
--------	--

	Bron: Bourgeois J. e.a., 1999. Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 7.
154018	Luchtfotografie (1992); NK: 150 m Onbepaald: circulaire structuur. Bron: Bourgeois J. e.a., 1999. Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 7.
154019	Luchtfotografie (1992); NK: 150 m Onbepaald: circulaire structuur. Bron: Bourgeois J. e.a., 1999. Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 7.
154020	Luchtfotografie (1992); NK: 150 m Onbepaald: circulaire structuur. Bron: Bourgeois J. e.a., 1999. Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 7.
154076	Luchtfotografie (1992); NK: 150 m Onbepaald: circulaire structuur. Bron: Bourgeois J. e.a., 1999. Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 7.
206462	Luchtfotografie (1981); NK: 15 m Onbepaald: kuilen. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206470	Luchtfotografie (1990); NK: 15 m Onbepaald: enclosure. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206471	Luchtfotografie (1983); NK: 15 m Onbepaald: gracht.

	Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206473	Luchtfotografie (1983); NK: 15 m Onbepaald: wegtracé. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206475	Luchtfotografie (1984); NK: 15 m Onbepaald: gracht. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206476	Luchtfotografie (1990); NK: 15 m Onbepaald: kuilen. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206477	Luchtfotografie (1984); NK: 15 m Onbepaald: kuilen. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206493	Luchtfotografie (1986); NK: 15 m Bronstijd: grafheuvel. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206495	Luchtfotografie (1990); NK: 15 m Onbepaald: onbepaald. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206497	Luchtfotografie (1990); NK: 15 m Onbepaald: enclosure. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
206507	Luchtfotografie (1990); NK: 15 m

	Onbepaald: onbepaald. Bron: Luchtfotografisch archief van de Universiteit Gent - vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa.
--	--

Toevalsvondst

30774	Toevalsvondst (1981); NK: 15 m Nieuwe tijd (18de eeuw): loden Louis XVI-munt. Het gaat om een vervalsing uit de periode van het in gebruik zijn van dergelijke munten, namelijk kort na 1792. De munt is mogelijk afkomstig uit de geldbeugel van een Franse soldaat (hoewel niet bewezen). Bron: Vermeulen F., 1983. Archeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
32928	Toevalsvondst (1950); NK: 15 m Midden-neolithicum: gepolijste bijlen van het West-Europese type, mogelijk uit metadoleriet (import). Bron: Vermeulen F., 1983. Archeologisch inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.

Onbepaald

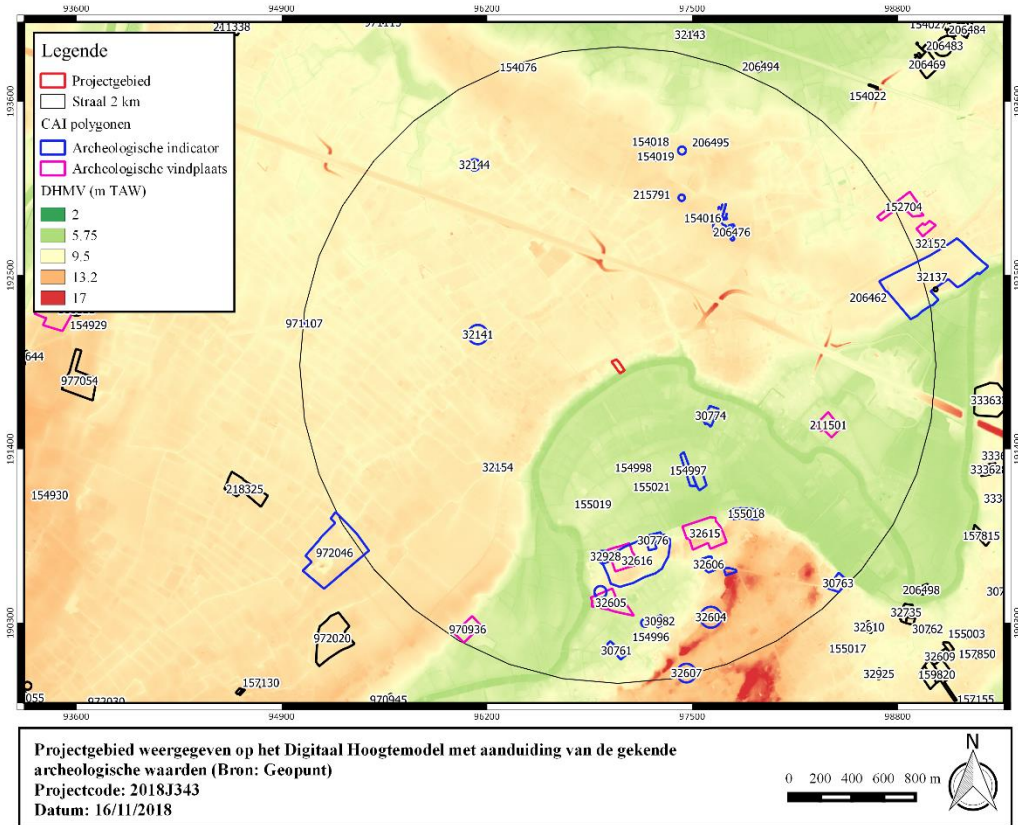
30982	Onbepaald; NK: onbepaald Nieuwe tijd (18de eeuw): alleenstaande hoeve. Ca. 1750. Bron: Declercq R., 1995. De inwoners van Sint-Martens-Latem in de commerciële repertoria van de 19de eeuw, Heemkring Scheldeveld, Jaarboek 24: 127-162.
30983	Onbepaald; NK: onbepaald Nieuwe tijd (18de eeuw): alleenstaande hoeve. Ca. 1750. Bron: Declercq R., 1995. De inwoners van Sint-Martens-Latem in de commerciële repertoria van de 19de eeuw, Heemkring Scheldeveld, Jaarboek 24: 127-162.
32141	Onbepaald; NK: 15 m Middeleeuwen: site met walgracht.
32144	Onbepaald; NK: 250 m

	Neolithicum: lithisch materiaal (schrabber, boortje en 20-tal bewerkte silexen, samen met een afslag). Bron: Bauwens-Lesenne M., 1962. Bibliografisch repertorium der oudheidkundige vondsten in Oostvlaanderen (vanaf de vroegste tijden tot aan de Noormannen). Oudheidkundige repertoria, II.
32604	Onbepaald; NK: toponiem Late bronstijd: vlakgraf. Romeinse tijd: aardewerk. Bron: Bauwens-Lesenne M., 1962. Bibliografisch repertorium der oudheidkundige vondsten in Oostvlaanderen (vanaf de vroegste tijden tot aan de Noormannen). Oudheidkundige repertoria, II.
32616	Onbepaald; NK: 15 m Late ijzertijd: nederzetting. Bron: Vermeulen F., 1989. Kelten, Romeinen en Germanen tussen Leie en Schelde, archeologische vondsten in Sint-Martens-Latem en in het zuiden van de zandstreek, Heemkring Scheldeveld. In: Scholae Archaeologicae, 1989, 10.
32931	Onbepaald; NK: 150 m Laat-neolithicum: twee stenen gepolijste bijlen. Bron: Vermeulen F., 1978. Twee gepolijste bijlen gevonden te Sint-Martens-Latem, Heemkring Scheldeveld: 67-81.
971107	Onbepaald; NK: toponiem Nieuwste tijd (19de eeuw): kapel in de vorm van een zuil, fundering oude kapel onder huidige. De eerste kapel dateert tussen 1838-1850, de tweede kapel uit 1986/87. Bron: Lavent L., 1988. Het kapelletje van Onze-Lieve-Vrouw-in-nood te Vosselare, Land van Nevele, Jrg. XIX, afl. 1: 58-62.
972046	Onbepaald; NK: 15 m Nieuwe tijd (17de eeuw): site met walgracht. De eerste vermelding dateert uit 1698 als 'speelgoed met motte en neerhof'. Vandaag is het een kasteel met bijhorende dienstgebouwen en oranjerie gelegen in een groot domein met bos en aangelegd park en vijver. Het heeft een onregelmatige rechthoekige omgrachting met ene klein buitengoedje. Langs de kasteeldreef staat een kapel in neo-Romaanse stijl (Sint-Antoniuskapel).

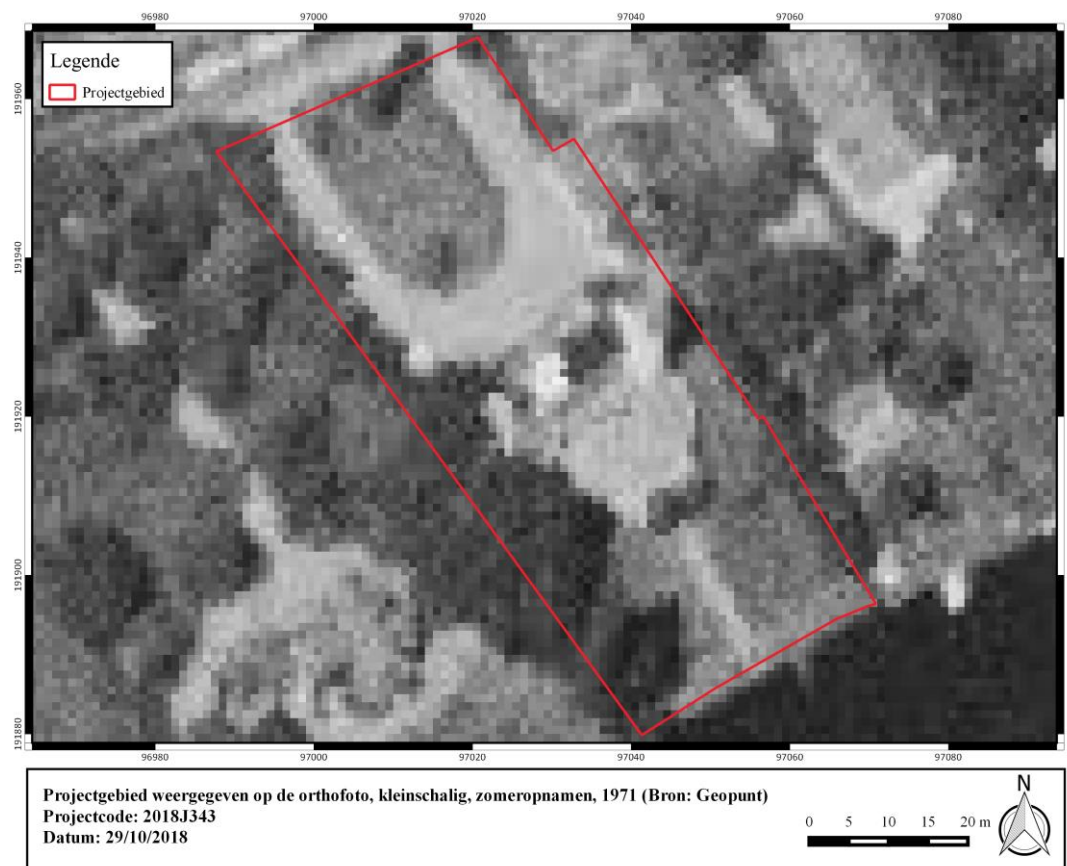
Bron: Bollaert A., De Groote S., Demolder M., Pieters D., 2002. Sint-Martens-Leerne, een Leiedorp in het Land van Nevele, Het Land van Nevele, Jaargang XXXIII, aflevering 3: 197-276.

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de gekende archeologische waarden (Bron: Geopunt).

1.4.1.8 Huidige gebruik en verstoringen

Het projectgebied is doorheen de jaren op enkele luchtfoto's vastgelegd. De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contouren van het onderzoeksgebied. De eerste beschikbare orthofoto dateert uit 1971. Het terrein blijkt in die periode ingenomen te zijn door bebouwing met in het noorden een graspleintje. In het westen en zuiden van het plangebied situeren zich bomen. Dit is tevens het geval tussen 1979-1990. Vanaf 2000-2003 maakt het graspleintje plaats voor parking. Tot op heden is deze situatie ongewijzigd gebleven.

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.4.1.9 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader

Ten zuiden van het plangebied ligt het beschermde landschap de Leiemeersen. Deze omvat nog alle typische kenmerken van een riviervlakte: de oeverwal, de komgronden, de pleistocene donk en als begrenzing de duinvoet en de duin. De meersgebieden speelden een belangrijke rol in de vroege landbouworganisaties van onze streken. In tegenstelling tot veel andere vergelijkbare gebieden is dit gebied nog relatief gaaf gebleven³. Binnen dit gebied is tevens een villa vastgesteld als bouwkundig erfgoed. De villa werd gebouwd in 1911 als een der eerste buitenverblijven van Latem. In 1939 werd een hoger gelegen gedeelte in de vorm van een toren en uitbouw toegevoegd door de toenmalige eigenaar en architect E. Magerman⁴. Centraal binnen het landschap bevindt zich nog een bouwkundig erfgoedrelict: villa Finis Terrae. Tussen 1963-1965 werd de villa gebouwd door architecten Leo De Vos en Jacques Kint⁵.

De architectenwoning van Jean Van den Bogaerde bevindt zich tevens ten zuiden van het projectgebied. Deze woning, met inbegrip van de tuin, werd gebouwd in 1966 en is beschermd als monument. Ze is geïnspireerd op de internationale avant-garde-stijl (Le Corbusier, Mies van der Rohe, Frank Lloyd Wright)⁶. De woning Van Wassenhove (1970-1974) is gekenmerkt door betonarchitectuur en brutalisme. In 2017 werd de woning beschermd als monument⁷. Het voormalige woonhuis en atelier van Albert Servaes, het Torenhuis, werd in 2007 beschermd als monument. Het werd in 1917 gebouwd op de plaats van een 18de-eeuws boerderijtje, naar het ontwerp van August Desmet. De stijl is gebaseerd op Romaanse kloosterarchitectuur en de traditionele hoevebouw. In 1982 werd het huis verkocht en omgebouwd tot hotel⁸.

Ten westen van het plangebied situeert zich de dokterswoning De Landtsheere die beschermd is als monument en als bouwkundig erfgoed is vastgesteld. De woning dateert uit 1961-1963 en werd ontworpen door Jacques Dupuis in samenwerking met Albert Bontridder. Ze was bedoeld als toevluchtsoord om de rust op te zoeken⁹. Vlakbij situeert zich een goed bewaard boerenhuisje uit de 18de eeuw. Het huisje is vastgesteld als bouwkundig erfgoedrelict¹⁰.

Ten noordoosten van het onderzoeksgebied situeert zich het kasteeldomein Kapellegoed. Zowel het kasteel als de omgrachting, het park en de bijgebouwen zijn beschermd als monument. Vermoedelijk gaat het hier om een zeer oude nederzetting; de eerste vermelding dateert uit 1398 in de Gentse schepenregisters. Oorspronkelijk was het kasteel dubbele omwald, de walgracht voor het kasteeltje werd in 1956 gedempt¹¹.

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Leiemeersen* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/301287>

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Villa* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38736>

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Villa Finis Terrae* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38718>

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Architectenwoning Jean Van den Bogaerde* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/201062>

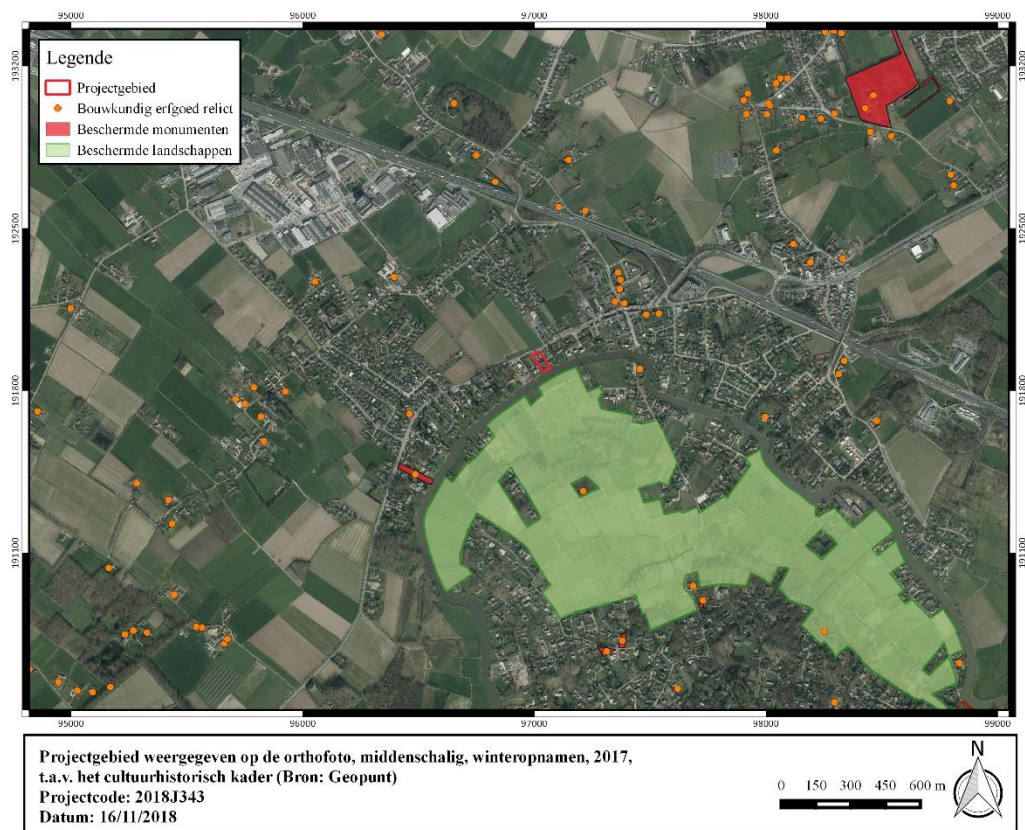
⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Woning van Wassenhove* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/216456>

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Torenhuis en atelier Albert Servaes* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38714>

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Dokterswoning De Landtsheere* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/57905>

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Boerenwoning* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/26336>

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Kasteeldomein Kapellegoed* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/26411>

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017, t.a.v. het cultuurhistorisch kader (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

Op het projectgebied in de Baarledorpstraat te Drongen plant de opdrachtgever de bouw van twee afzonderlijke gebouwen met respectievelijk drie woonentiteiten aan de Leiezijde en een gestapelde praktijkruimte met één woonentiteit aan de straatzijde op een terrein van 3268,06 m². In het kader van deze ontwikkeling wordt de bestaande bebouwing gesloopt. De maximale diepte bedraagt 4,72 m (liftkokers). De ondergrondse parkeerkelder heeft een diepte van 3,72 m. Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken en gepaard werfverkeer het bodemarchief over de volledige oppervlakte van het plangebied zullen verstoren.

Landschappelijk gezien is Baarle gelegen in de zandleemstreek. Als deelgemeente van Gent situeert het zich in de noordelijke laagvlakte van België. De zachte golvingen van deze laagvlakte gaan nergens boven de 50 meter hoogte. Het projectgebied is gelegen vlakbij de Leie, wat een uiterst gunstige ligging was en is. Een groot deel van het handelsverkeer verliep langsheen deze waterweg, samen met de Schelde. De hoogte van het projectgebied varieert tussen ca. 6,35 en 10,8 m TAW. Het terrein is gelegen binnen de gradiëntzone langsheen de rivier, wat een verhoogde verwachting inzake de aanwezigheid van gemeenschappen jager-verzamelaars indiceert. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen/vroeg-Holocene die rusten op de Pleistocene sequentie. De bodemkaart geeft aan dat het terrein is bebouwd. Op basis van de bodemkundige informatie op aanpalende percelen kan uitgegaan worden van een bodem bestaand uit lichte zandleem. Deze gegevens wijzen op een relatief éénduidig archeologische situatie waarbij eventueel aanwezig erfgoed zichtbaar is onder de bouwvoor. Er is geen verwachting inzake afgedekte bodems.

Cartografische bronnen wijzen op een ruraal en open karakter van de omgeving. Op de Ferrariskaart is het plangebied in gebruik als tuinzone/akker en is er binnen de contouren van het plangebied bebouwing afgebeeld. Net ten westen van de planlocatie is tevens een molen afgebeeld. Jonger cartografisch materiaal geeft een gelijkaardig beeld. Op de Atlas der buurtwegen is de molen niet langer weergegeven, echter wordt op de Popp-kaart in de noordwestelijke hoek van het terrein een molen afgebeeld. De orthofotosequentie geeft een weinig gewijzigd beeld weer ter hoogte van het plangebied de voorbije decennia. Centraal binnen het terrein is een woning aanwezig die onderkelderd is, de noordelijke sector van het plangebied is over een groot deel verhard. Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. In het verleden zijn in de directe en ruime omgeving van het plangebied door middel van onderzoek, zowel met als zonder ingreep in de bodem, archeologische vaststellingen gedaan.

Binnen een straal van 2 km zijn zes archeologische vindplaatsen vastgesteld. Vijf vindplaatsen zijn gelegen nabij een waterloop, ten zuiden van het projectgebied. In 1981 werd op zo'n 1,4 km ten zuiden van het plangebied een opgraving uitgevoerd waarbij aardewerk en paalsporen uit de ijzertijd, een rurale nederzetting (constructiesporen) uit de Romeinse tijd en een hofstede en aardewerk uit de late middeleeuwen aan het licht kwamen (CAI 32605). Iets noordelijker werden tijdens een opgraving (1995) lithisch materiaal uit de steentijd, aardewerk uit de ijzertijd tot late middeleeuwen aangetroffen (CAI 32612). Op zo'n 1,1 km ten zuiden van het plangebied konden lithisch materiaal uit de steentijden, een woonhuis en paalsporen uit de ijzertijd, restant van twee opeenvolgende hutkommen en aardewerk uit de bronstijd, ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen opgemerkt worden (CAI 32615). In 2009 werd een opgraving uitgevoerd op 2 km ten noordoosten. Hierbij kwamen lithische materiaal uit de steentijd; kuilen met brandresten uit het neolithicum; kuilen uit de late bronstijd; restanten van een wegtracé en restanten van een inheemse nederzetting uit de Romeinse tijd; en artillerie-inslagen uit de nieuwste tijd aan het licht (CAI 152704). Zo'n 1,3 km ten zuidoosten van het onderzoeksgebied werd in 2015 een

mechanische prospectie uitgevoerd. Daarbij werden kringgreppels en spiekers uit de metaaltijden geconstateerd (CAI 211501). Zo'n 1,9 km ten zuidwesten van het projectgebied kon met behulp van boringen een cirkelvormige walgracht met motte gelokaliseerd worden (CAI 970936). Overige gekende waarden betreffen enerzijds cirkelvormige structuren die werden herkend op basis van luchtfoto's en anderzijds vondstmateriaal uit verschillende periode dat werd gerecupereerd tijdens verschillende veldprospecties in de ruime omgeving.

Concreet is er, op basis van de specifieke landschappelijke situatie, ter hoogte van het plangebied een trefkans inzake vondsten- en sporenarcheologie. Teneinde de bewaringscondities m.b.t. artefactensites te evalueren is een landschappelijk bodemonderzoek aangewezen, mogelijk is (een deel van) het oorspronkelijke bodemprofiel lokaal nog bewaard of is plaatselijk microreliëf bewaard. Indien dit het geval blijkt is een archeologische boorcampagne in de relevante zones noodzakelijk om de eventuele aanwezigheid van artefactensites te evalueren. Inzake de trefkans m.b.t. sporenarcheologie is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk. Het archeologisch onderzoek kan pas uitgevoerd worden na uitvoering van de geplande sloopwerken en het rooien van aanwezige bomen en struiken.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Dokterswoning De Landtsheere* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/57905> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Kasteeldomein Kapellegoed* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/26411> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Boerenwoning* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/26336> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Leiemeersen* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/301287> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Villa* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38736> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Architectenwoning Jean Van den Bogaerde* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/201062> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Woning van Wassenhove* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/216456> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Torenhuis en atelier Albert Servaes* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38714> (geraadpleegd op 19 november 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Villa Finis Terrae* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38718> (geraadpleegd op 19 november 2018).

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

